TX
910
D3B87
1872
c.1
BMED

2305.

454

Ml

Gjæstgivergaarde

i

Kiøbenhavn i ældre Tider.

Af

Dr. J. G. Burman Becker.

Kiøbenhavn.

G. S. Wibes Bogtrykkeri.

1872.

Særskilt Aftryk af »Danske Samlinger«, Anden Række, I. Bind.
(Trykt med Mærket B. B.)

Det var naturligt, at Staden Kiøbenhavn, der baade var den største Handelsstad i Riget og siden det 15de Aarhundredes Midte tillige Kongehusets sædvanlige Opholdssted, maatte have en Deel Gjæstgivergaarde af forskjellig Størrelse og Godhed, hvor alle Slags Følk kunde opholde sig under deres Forretninger; og allerede ved Aar 1523 findes en Fortegnelse paa Herberger, hvori ikke mindre end 30 saadanne Steder nævnes*), nemlig:

Anne Meldorps Gaard,
Lass Jensen paa Gammeltorv,
Katherine Brøkers,
Hans Myling,
Anders Bryggers Gaard paa Vestergade,
Oluf Ostredtsen,
Per Jørgensen,
Kort Beerman,
Peder Skotte,
Tønnis Perlestikker,
Kort Fincke,
Anders Guldsmed,
Per Skrædders Huus,
Jep Nielsens forrige Huus,
Christophers Huus,
Hans Becker paa Amagertorv,
Mathis Knutzsens Huus paa Amagertorv,
Lauritz Jensens paa Amagertorv,
Lange Henriks Huus,
Jens Brolegger,
Marckmand Bødicker,
Oluf Jensen paa Østergade,
Frantz Maler,
Willum van Bummel,
Sidse Wolthers,
Marine Bødickers Gaard,
Jørgen Møllenerен,
Hermen Lipper,
Peder Kiempe,
Katharine Snares Gaard.

*) Kjøbenhavns Diplomatarium, I, p. 329.

Noget senere omtales Oxekopen som en stor Gjæstgivergaard, eller hvad vi nu kalde et Hôtel, hvor fornemmere Reisende kunde boe og hvor der ogsaa fandtes Stalde til deres Behov. Det laae paa den nordre Side af Østergade, hvor nu Salomons Apothek og dets tvende Nabohuse ligge, og Grunden strakte sig ogsaa længere mod Nord og indtog en Deel af den Plads hvor Efterslægtskolens Bygninger ere. Her tog især Adelen ind og hertil henvistes fornemmere Personer at opholde sig paa egen Bekostning, indtil de havde betalt deres Gjeld, ifølge det saakaldte »Indlager«, som var en den Tids Retsinstitution. Her befalede endnu 1590 Christian den Fjerde Lehnsmanden Erik Lange, der skyldte Kongen 1831½ Daler, at begive sig hen og »holde et ærligt, ridderligt og adeligt Indlager og ei at undvige før han fornævnte Sum havde betalt«. Strax i Begyndelsen af det følgende Aarhundrede ophørte Oxekopen at være Hôtel, og 1642 blev Bygningen og Grunden udparcelleret af en Muurmester Timian, der havde havt Muurarbeidet ved Opførelsen af Holmens Kirke og var bleven Ejer af Oxekopen.

Paa Amagertorv ejede Staden en stor grundmuret Bygning, øst for Torvet, med 11 Vaaninger mod Østergade, St. Jørgensgade og Kirkestræde. Dette Steenhuus havde været bortlejet til Forskjellige, saaledes 1620 til Hendrich Apotheker, siden til Klædecompagniet; men 1650 solgte Staden 6 af de smaa Huse til Apotheker Samuel Meyer, en af de andre Vaaninger blev 1656 paany opbygt og forenet med det store Huus, og dette bortlejedes for 300 Slettedaler til Dorrethe salig Jacob Timmermands. Her indrettedes Stadens fornemste Hôtel, det saakaldte »Store Lekkerbidsken« eller »Stadens Gjæstehuus«, over hvis Indgang Stadens Vaaben var anbragt. Det saa at sige indviedes af det store russiske Gesandtskab, der, anført af en Knees, kom hertil 1656 i Maj Maaned, og blev anviist denne Bopæl paa den danske Regjerings Bekostning. Gesandtskabet bestod af 11 Personer, og Jacob Rodsteen, Alexander Grubbe og Eenspænderen Hans Been gjorde dem Selskab. Deres Regning er saa karakteristisk, at vi ville anføre den efter Originalen i Geh.-Arkivet:

»1656 den 28de Maj udi Kiøbenhavn er den Ruyske Gesant kommen hos mig udi logement, nemlig 11 Personer stærke. Och thuende Velb. Mæn Jacob Rodsteen og Alexander Grubbe

samt Hans Been Einspænder med deris thienere om Dagen a 8 Personer foruden andre dageligen Gester forbleffven in till den 19de Juli forreiste:

	Rd	ß	β
d. 28 do. 25 Personer fortærede	18	1	•
Rinskviin 25 Potter . . .	6	4	10
Matheli Aquavit 3 peille	3	•	•
Brændeviin 1 pot	•	2	•
d. 29 do. 20 Personer fortærede	14	5	•
Rinskviin 30 Potter . . .	8	•	12
Kanell Aquavit 1½ pot .	2	•	•
d. 30 do. 52 Personer fortærede	36	1	•
Rinskviin 60 potter . . .	16	1	8
Matill Aquavit 1½ pegel	2	•	•
Brændeviin 2 potter . .	•	4	•
d. 31 do. 29 Personer fortærede	20	5	•
Rinskviin 30 Potter . .	8	•	12
Kanel Aquavit ½ pot . .	1	3	•
Brændeviin 1½ pot . . .	•	3	•
Modt 5 potter	•	4	6
d. 1 Juni 30 Personer fortærede	21	3	•
Rinskviin 31 potter . . .	8	2	6
Mage Aquavit ½ pot . .	1	2	12
Brændeviin 1½ pot . .	•	3	•
Modt 4 potter	•	3	8
d. 2 do. 18 Personer fortærede	13	3	•
Rinskviin 16 potter . . .	4	2	•
Kanel Aquavit ½ pot, Sitron ½ pot	1	3	•
Brændeviin 1½ pot . . .	•	3	•
d. 3 do. 24 Personer fortærede	17	3	•
Rinskviin 2 potter . . .	5	2	•
Mage Aquavit 2 potter .	5	5	•
Brændeviin 1½ pot . .	•	3	•
d. 4 do. 18 Personer fortærede	13	3	•
Rinskviin 14 potter . . .	3	4	12
Brændeviin 1½ pot . . .	•	3	•
d. 5 do. 21 Personer fortærede	15	3	•
Rinskviin 16 potter . . .	4	2	•
Kanel Aquavit 1 pot . .	1	4	•
Brændeviin 1 pot	•	2	•
d. 6 do. 23 Personer fortærede	16	5	•
Rinskviin 20 potter . . .	5	2	8
Brændeviin 1 pot	•	2	•
d. 7 do. 21 Personer fortærede	15	1	•
Rinskviin 13 potter . . .	3	3	2
Sitron Aquavit 2 potter	2	•	•
Brændeviin 1½ pot . .	•	3	•
d. 8 do. 18 Personer fortærede	13	3	•
Rinskviin 7 potter . . .	1	5	6
Brændeviin 1 pot	•	2	•
d. 9 do. 23 Personer fortærede	16	5	•
Rinskviin 10 Potter . . .	2	4	4
Brændeviin 1½ pot . .	•	3	•
d 10 do. 21 Personer fortærede	15	1	•
Rinskviin 5 potter . . .	1	2	2
Sitron Aquavit 1¾ pot	1	4	8
Brændeviin 1 pot	•	2	•
d. 11 do. 25 Personer fortærede	16	5	•
Rinskviin 13 potter . . .	3	3	2
Brændeviin 1½ pot . . .	•	3	•
d. 12 do. 18 Personer fortærede	13	3	•
Rinskviin 6 potter . . .	1	3	12
Sitron Aquavit 2 potter	2	•	•
Brændeviin 1 pot	•	2	•
d 13 do. 23 Personer fortærede	16	5	•
Rinskviin 10 potter . . .	2	4	4
Brændeviin 1 pot	•	2	•
d. 14 do. 18 Personer fortærede	13	3	•
Rinskviin 5 potter, Modt 2 potter	1	3	14
Kanel 1 pot, Sitron 1½ p.	3	1	•
Brændeviin 1½ pot . . .	•	3	•
d. 15 do. 18 Personer fortærede	13	3	•
Rinskviin 6 potter . . .	1	3	12
d. 15 Juni bekommet 1¾ pot Kanel	2	5	8
do 1¾ Pot Sitron, Brændeviin 1 pot	2	•	•
d. 16 Juni 18 Personer fortærede	13	3	•
Brændeviin 1½ pot . . .	•	3	•
d. 17 do. 18 Personer fortærede	13	3	•
d. 18 do 23 Personer fortærede	16	5	•
Rinskviin 10 Potter . . .	2	4	4
Kanel 1 pot, Sitron Aquavit 1½ pot	3	1	•
d. 19 do 18 Personer fortærede	13	3	•
Rinskviin 5 potter . . .	1	2	2
Kanel 2¾ pot, Sitron Aquavit 2¾ Pot . . .	7	2	•
Brændeviin 1½ pot . . .	•	3	•

	Rbd	ß	β
d. 20 do. 18 Personer fortærede	13	3	•
Rinskviin 6 potter	1	3	12
Brændeviin 1 pot	•	2	•
d. 21 do. 27 Personer fortærede	19	3	•
Rinskviin 6 potter	1	3	12
Brændeviin 1½ pot	•	3	•
d. 22 do. 18 Personer fortærede	13	3	•
Rinskviin 10 potter	2	4	4
Kanel Aquavit 2¾ pot, Sitron 2¾ pot	7	2	•
Brændeviin 1½ pot	•	3	•
d. 23 do. 25 Personer fortærede	18	1	•
Rinskviin 8 potter	2	1	•
Brændeviin 1 pot	•	2	•
d. 24 do 18 Personer fortærede	13	3	•
Rinskviin 6 potter	1	3	12
Brændeviin 1 pot	•	2	•
d. 25 do. 25 Personer fortærede	18	1	•
Rinskviin 9 potter	2	2	10
Kanel Aquavit 3 Pot, Sitron 1¾ pot	6	4	8
Brændeviin 1 pot	•	2	•
d. 26 do. 23 Personer fortærede	16	5	•
Rinskviin 15 potter	4	•	6
Kanel Aquavit 4½ pot, Sitron 2¼ pot	9	3	8
d. 27 do. 18 Personer fortærede	13	3	•
Rinskviin 11 potter	2	5	14
1½ Pott Kanell Aquavit	2	3	•
Sitron Aquavit 2 potter	2	•	•
Brændeviin 1 pot	•	2	•
d. 28 do. 30 Personer fortærede	21	3	•
Rinskviin 25 potter	6	4	10
Kanel Aquavit 4¾ pot, Sitron 4¾ pot	12	4	•
Brændeviin 1 pot	•	2	•
d. 29 do. 25 Personer fortærede	18	1	•
Rinskviin 20 potter	5	2	8
Kanel Aquavit 1½ pot, Sitron 2½ pot	5	•	•
Brændeviin 1 pot	•	2	•
d. 30 do. 18 Personer fortærede	13	3	•
Rinskviin 9 potter	2	2	10
Kanel Aquavit 2½ pot, Sitron 1¾ pot	5	5	8
Brændeviin 1 pot	•	2	•
d. 1 Juli 18 Personer fortærede	13	3	•
Rinskviin 6 potter	1	3	12
Brændeviin 1 pot	•	2	•

	Rbd	ß	β
d. 2 do. 18 Personer fortærede	13	3	•
Rinskviin 7 potter	1	5	6
Kanel Aquavit 3¼ pot, Sitron 4¼ pot	9	4	•
Brændeviin 1½ pot	•	3	•
d. 3 do. 18 Personer fortærede	13	3	•
Rinskviin 8 potter	2	1	•
Brændeviin 1 pot	•	1	•
d. 4 do. 23 Personer fortærede	16	5	•
Rinskviin 11 potter	2	5	14
Kanel Aquavit 1¾ pot, Sitron 1 pot	3	5	8
Brændeviin 1 pot	•	2	•
d. 5 do. 30 Personer fortærede	21	3	•
Rinskviin 21 potter	5	4	2
Kanel Aquavit 2½ pot, Sitron 1 pot	5	1	•
d. 6 do. 27 Personer fortærede	19	3	•
Rinskviin 15 potter	4	•	6
Kanel Aquavit 3¾ pot	6	1	8
Brændeviin 2 potter	•	4	•
d. 7 do. 23 Personer fortærede	16	5	•
Rinskviin 12 potter	3	1	8
Kanel Aquavit 1¾ pot, Sitron 1 pot	3	5	8
Brændeviin ½ pot	•	1	•
d. 8 do. 24 Personer fortærede	17	3	•
Rinskviin 19 potter	5	•	14
Kanel Aquavit 3½ pot, Sitron 4½ pot	10	2	•
Brændeviin 1½ pot	•	3	•
d. 9 do. 25 Personer fortærede	18	1	•
Rinskviin 13 potter	3	3	2
Kanel Aquavit 2½ pot, Sitron 3 potter	7	1	•
Brændeviin ½ pot	•	1	•
d. 10 do 27 Personer fortærede	19	3	•
Rinskviin 20 potter	5	2	8
Kanel Aquavit 1 pot, Sitron 4 potter	5	4	•
Brændeviin ½ pot	•	1	•
d. 11 do. 30 Personer fortærede	21	3	•
Rinskviin 20 potter	5	2	8
Kanel 3½ pot, Sitron Aquavit 4 potter	9	5	•
Brændeviin ½ pot	•	1	•
d. 12 do. 18 Personer fortærede	13	3	•
Kanel Aquavit 3½ pot, Sitron 2½ pot	8	2	•
Brændeviin ½ pot	•	1	•

	Rd	ß	β
d. 13 do 27 Personer fortærede	19	3	•
Rinskviin 20 potter . . .	5	2	8
Kanel Aquavit 1 pot, Sitron 5 potter	6	4	•
d. 14 do. 30 Personer fortærede	21	3	•
Rinskviin 35 potter . . .	9	2	14
Kanel Aquavit 1³/₄ pot, Sitron 2 potter	4	5	8
d. 15 do. 30 Personer fortærede	21	3	•
Rinskviin 19 potter . . .	5	•	14
Kanel Aquavit 2 potter, Sitron 4 potter	7	2	•
d. 16 do. 27 Personer fortærede	19	3	•
Rinskviin 8 potter . . .	2	1	•
Kanel Aquavit 1 pot, Sitron 4 potter	5	4	•
d. 17 do. 30 Personer fortærede	21	3	•
Rinskviin 10 potter . . .	2	4	4
Sitron Aquavit 3 potter	3	•	•
d. 18 do. 31 Personer fortærede	22	1	•
Rinskviin 8 potter . . .	2	1	•
Kanel Aquavit 1 pot, Sitron 5 potter	6	4	•
d. 19 do. 27 Personer fortærede	19	3	•
Rinskviin 9 potter . . .	2	2	10
Kanel Aquavit 3 potter, Sitron 4 potter	9	•	•
do. noch bekommen 3 potter Kanel och 3 potter Sitron Aquavit tilskibs efter velb. mens begiering . .	8	•	•
Noch bekommed Fransviin och Bitterviin baade udi Oxhoffder och Pottetal till folket og Kolskoel beløffuer sig	241	2	•
Noch 28 potter Kirsebærviin a pott 2 ß	12	4	•
Vin Edig till førsten 38 pott. a pott 2 β	4	4	8

	Rd	ß	β
Sucker Kandi till førsten vær Dag 1 pund foruden till Viuen tilsammen 66 pund a ℔ 4 ß	44	•	•
Top Sucker till Koll Sckoull och till varm Viin 191 pund a pund 28 β . . .	55	4	4
Puder Sucker til førsten och Presten paa deriss Kammer 39 pund a p. 24 β	9	4	•
noch 2¹/₂ pund Moskater a pnnd 9 ß	3	4	•
noch 7 pund toback a pund 6 ß piber 4 ß	7	4	•
Bancket den Dag han fik Audients 12 Fade	8	•	•
Papier 4 Bøger a 24 β . .	1	•	•
Vox til Luyss 3¹/₂ Lispund a pund 2¹/₂ ß	23	2	•
Telleliuss till folcket forbrendt udi deris Kammere	7	•	•
Citroner efterhaanden ladet hente for.	1	1	•
6 Thüner Brühan a 5 Daller 4 β.	20	1	8
26 Thüner dansk Øll a 3 Daller 4 β.	53	•	8
Noch bekommen 45 Glass flüyter er bortkommen och Brut a 1 ß	7	3	•
Noch andere Glass foruden for 6 ß 8 β.	1	•	8
Noch Kirsebær, Rips, Jorbær og Erter til Fyrsten	2	2	•
Krebs Salle udi en Krucke	1	2	•
Noch en Dreyells Dug at svøbe hans Sølff i . . .	1	•	•
Noch effter velbr. Mends begiering Herman Kaass og Alexander Grubbe 3 Topper Sucker till Skibs veiget 11 pund a pund 28 β	3	1	4
6 pund Sucker Kandi a pund 4 ß	4	•	•
36 Sitroner a 3 β	1	•	12
Summa Summari	1860	1	8

Dorrette S. Jacob
Timmermans.

Alle Slags Folk af de bedre Klasser toge ind her, naar de gjæstede Hovedstaden, Kiøbmænd og Studenter, Præster og Officerer; men vi ville kun her anføre de mere anseete Personer, som vi have truffet paa i vore Kilder*) i Aarenes Løb, uden at vi kunne indestaae for Navnenes rigtige Bogstavering.

*) »Copenhagenisch Garnisons Journal« og Regninger i Geheimarkivet.

I 1661 var gjort Akkord om den russiske Gesandts og hans Følges Bespiisning og Ophold i Lekkerbidsken. De vare ialt 12 Personer og opholdt sig der fra 17 Januar til 30 Marts. Ugentlig beregnedes 70 Rigsdaler og hele Regningen beløb sig til 720 Rigsdaler. I Juli samme Aar, da et Keiserligt Gesandtskab var ankommen, logerede Endeel af Følget, tilsammen 15 Personer, fra 30 Juli til 30 August her; Kontrakten var for Maaltiderne ialt 240 Rdlr., og for 72 Kander Franskviin 18 Rdlr. samt Øll for 6 Rdlr., tilsammen 264 Rdlr.

I 1662 d. 3 Juni sluttede Steen Hondorff og Marskalk Sehested en Akkord paa Kongens Vegne med Dorrethe Timmermand udi store Lekkerbidsken om »at hun den nærværende «Moskovitiske Gesandt, Selff Niende Person Sterck skall spise »och underholle saalenge de her fortøffue med Kammerser, »Senge, Mad och Øll, dansk Brændeviin och Øll saavell imellem »som effter Maaltid, item Ildebrand, Lys, saa de med billighed »icke haffue dem at beklage; hvorfor hende aff Kgl. Maj. Skat»kammer skall gifues och betales for hver Person om Dagen »Trei Rixort som beløber om Ugen fyrgetyffwe och Syff Rixd. »i ort.«

De vare i Hotellet fra 3 Juni til 2 Juli og det Akkorderede beløb sig til 209 Rdlr. 1 ₰ 8 ß, men desuden indgav hun en Regning, saaledes lydende:

	Rdl	₰	ß		Rdl	₰	ß
d. 3 Juni dansk Brændeviin 4 Potter	1	2	•	Jordbær og Ribs heutet for	•	4	6
Spansk Viin 8 Potter, Franskviin 6 Potter .	3	•	•	1½ Pot Aquavit med Coyet	•	2	4
d. 4 Juni Brændeviin 4 Pott.	1	2	•	For Papir og Blæk til Gesandten	•	1	2
Spansk Viin 6 Potter, Franskviin 6 Potter .	2	3	•	For Hans Gass at age til Toldboden	1	•	•
d. 5 Juni Brændeviin 5 Pott.	1	4	•	For 3 Baade, der førte dem tilskibs.	1	1	8
Spansk Viin 7 Potter, Franskviin 8 Potter .	3	4	•	For Tobak og Piber i 4 Uger	4	3	6
Suker Kandi 1 Pund, Top Suker 1 Pund	•	5	6				

I 1663 træffe vi blandt Logerende i Lekkerbidsken: Greven af Waldecks Secretair; Landsdommer i Blegind Peter Dorell med Frue og 5 Personer; den svenske Minister Henrik Schütz med Sønner og 2 Tjenere; Kammerjunker Meldis og Churprindsen af Sachsens Folk; den engelske Secretair, som bragte Grevinde Ulfeldt hertil, med Tjener; Adolph Pentz, Hofmester hos Hertugen af Nordborg; Alexander Wiches, engelsk Baron; Touristerne Capt. John Can-

jars og Jaques Redet, skotske Adelsmænd »for at see Landet«; dansk Resident Petkum fra England; Kammerh. Rodrigo ved det oldenborgske Hof; Baron Rosenhan med Broder og Tjenere fra Frankrig. Den Kgl. Zahlkommissair i Norge Peter Dreyer boede her fra 8 Aug. til 12 Sept. og betalte for Kost og Logis 108 Rdlr. Fra 12 Sept. 1663 til 14 Juni 1664 = 39 Uger er beregnet 7 ℔ daglig for ham og Tjener, som udgjør 322 Rdlr., og for Kammere, Senge, Ildebrand, Lys og Øl à 2 ℔ = 92 Rdlr.; i Alt 522 Rdlr.

I 1665 boede her Baron, svensk Kammerherre Rosenkranz; Generallieutenant Marfeldt; Carl Oxenstierne med 2 Tjenere; Diplomaten Scherring Rosenhan med Tjener; den Zelleske Ambassadeur Werner Herman v. Spörch; Grev Gustav Steenbuch med Hovmester; d. 26 Juli ankom Hertug Hans Adolph af Plöen med Jægermester, Secretair, Kammertjener, Page og Laquai. Hertugen og Jægermesteren fik 12 Retter Mad og benyttede de to store Sale, ligesom Folkene havde Kammere og Mad; dette er i Alt beregnet til 5 Rdlr. 4 ℔, hvorimod Aquavit ved Ankomsten, og til Middag Rhinskviin, Zerbsterøl og andre fremmede Drikkevarer, samt Sukker til Kaalskaal beløber 6 Rdlr. 2 ℔. Den 5 Oct. kom Hertug Ernst Gynther af Sønderborg med Gemalinde og Prindser. De toge ind paa Slottet, men Kammerjunker Frederik Schiøtt, en Hauptmann, en Kammerskriver, Præceptor, Kammertjener og tvende Piger spiste i Lekkerbidsken à 4 ℔. De øvrige Folk, som Page, Laquaier og Kudske, i alt 7 Personer, spiste à 2 ℔. Kammerjunkeren og Hauptmannen forbleve fra 5 til 9 Oct.; pr. Dag for begge 10 ℔. For de to store Gemakker regnes 8 Rdlr., Ildebrand 4 Rdlr., desuden 8 Kander Rhinskviin, 26 Kander Rommeldøs, 10 Kander Rostocker Øl, samt Tobak og Brændeviin = 11 Rdlr.

I December s. A. boede Fyrsten af Moldau Georgius Stephan i Lekkerbidsken. Han havde hos sig Cantsleren Jacobus Nadiv Darsiani, Oberst Constantinus Nacolwitz og Secretair Johan Waggener, samt Page og 3 Laquaier; de ankom d. 20 Dec. og forbleve til d. 30. For Fortæring, flere Værelser, Ildebrand, Lys, Øl betaltes i Alt pr. Dag 12 Rdlr. = 120. For Spanskviin, Rhinskviin, Franskviin og Brændeviin samt Aquavit 36 Rdlr. For Folkene Viin, Aquavit,

Piber og Tobak 19 Rdlr. — I 1666 kom Landgrev Ludvig af Hessen-Darmstadt til Staden d. 24 Januar og steeg af i Lekkerbidsken med Hofmester Fredenberg, Kammerjunker Schwartz, Secretair, Kammertjener, Page og 2 Laquaier. Fyrsten spiste først med Hofmesteren, Kammerjunkeren og som Gjæst Rigsmarskalken. Den Dag havde man tvende Maaltider à 14 til 16 Daler og »hvad som af Bordet kom, spiiste Laquaierne«. Secretairen, Kammertjeneren etc. spiiste à 4 ℔. Confect 9 Rdlr. Fyrsten tog d. 25 ind paa Slottet at boe, de Øvrige bleve. Endvidere boede her i dette Aar Joachim Strop, Secretair hos Dronning Christine af Sverrig; Grev v. Müntzell med 2 Tjenere; Lorenz Adami, Kammerherre hos Dronning Christine; hendes Hofjunker Adrian Witsen med 2 Tjenere; Hofjunker Joh. Adolph Bordman hos Landgreven af Hessen; Greverne Anthoni og Curgi Nignelli fra Italien med Betjenter. — I 1667 logerede Fyrsten af Moldau med Følge atter her, da han reiste tilbage fra Sverrig. Landgreven af Hessen-Cassels Afsending Frederik v. Dalvig var indlogeret paa kongelig Regning. Endvidere Arend Davidsen, Kammertjener hos Dronning Christine; Gustav Adolph de la Gardie med 4 Tjenere; den brandenborgske Afsending Blumenthal; og i Juli en russisk Gesandt med Følge, hvorfor der blev sat to Skildvagter for Lekkerbidsken; senere boede her Marquis Pietro de Serleno med Følge.

I Sept. 1669 bebudede en hamborgsk Avis*) en meget fornem Herres Ankomst til Kiøbenhavn; han heed Johan Michael v. Cigala, var en Fætter til den tyrkiske Keiser, var gaaet over til Christendommen og havde løskjøbt over 300 Christne Slaver, af hvilke han havde truffet flere paa sin Reise i England og Holland. Denne Herre, der var meget sprogkyndig og blandt flere Titler kaldte sig den hellige Gravs Guardian, agtede sig nu til Kiøbenhavn. Kort efter indtraf han ogsaa her, og saasnart Hoffet erfarede hans Ankomst til Ny-

*) Som en Mærkelighed ville vi anføre, at samme Blad fortæller, at et Skib fra Guinea var ankommen i de samme Dage og havde medbragt nogle store Ørne, 2 levende Krokodiller, en Tiger og nogle mærkelige Høns, hvilke Dyr man agtede at forære Kongen af Danmark, der just i de Dage var i Glückstad.

Amager (hvor Frederikskerg By nu ligger) blev han paa Kongl. Befaling afhentet af Ceremoniemester Speckhan i en Kgl. Vogn med 6 Heste for, og ført til Lekkerbidsken, hvor han blev holdt frit. Skildvagt posteredes ved Hotellet og Mikkelsdag havde han Audients hos Kongen paa Rosenborg, ved hvilken Leilighed de fornemste Ministre vare tilstede; Garden tilhest holdt ved Havens Indgang og Livregimentet dannede Spalier ved Broen og Slottet. Kongen forærede ham en Sølvfontaine, der var 2½ Alen høi og angives af Nogle til en Værdie af 2000 Rdlr., af Andre til 700 Rdlr. Holger Wind blev af Kongen sendt til Lekkerbidsken for at paasee, at Alt var indrettet paa det Omhyggeligste. Han kaldtes »Bassa« og havde tre Personer med sig foruden »den sorte Monsieur Manuel og Tolken Signor Carelo« samt flere Tjenere. Af og til indbød han de herværende Italiener og Franskmænd, og engang gav han en Diner for Generalmajor Ahlefeldt, den bekjendte Borro, den brandenborgske Resident, Ceremoniemester Speckhan, Mogens Gjøe og Flere. Han forblev her fra 28 Sept. til 7 Oct. og Madam Timmermands Regning er beregnet for 12 Retter Mad og 6 Fade Konfekt og Frugt, samt Senge i de bedste Værelser og Lys, til 12 Rdlr. om Dagen. Desforuden for hiint Gjestebud 12 Rdlr. og for Rhinskviin, Franskviin, Aquavit, Lemoner »hvoraf Saften er kommen i Vinen« samt fremmed Øl = 44 Rdlr. — Imidlertid fattede Ahlefeldt Mistanke om at Bassaen ikke var den, som han udgav sig for at være, hvilket man ogsaa havde meldt fra England. Ahlefeldt udlod sig derom til Bassaen selv, som klagede til Kongen og forlangte Reparation. Men han fik Ordre at begive sig bort og senere fortalte Kongen i den svenske Gesandt Liliecronas Nærværelse, at den foregivne Tyrk var en Jøde, der var bleven sat fast i Sachsen og ført til Wien. Det var ikke førstegang at man var bleven bedraget: i Aaret 1667 d. 26 Nov. ankom en Herre, der kaldte sig Fyrst Nicolaus v. Stochheim og udgav sig for at være Keiserlig Afsending, men ved Undersøgelse befandtes at være en Skjelm.

Af notable og bekjendte Logerende i Store Lekkerbidsken 1663—69 ville vi endvidere anføre:

Franz Sollniensch, Adelsmand fra Breslau.	v. Eckebladt med Tjener.

Schverinsk Raad Joh. Valentin Lüttich.
Jacob Anton v. Schwertmann.
Henrik Flemming.
Frederik Marschalck fra Stockholm.
Svend og Peder Ribbing.
Gabriel Marselius fra Holland.
Axel Wacht, } Adelsmænd fra
Henrik Roll, } Reval.
Johan Schwanfeldt.
Joh. Adam v. Stampel.
Jost Frederik og Ulrich Øxel, liflandske Adelsmænd.
Andreas Keulenbruch med Frue og Tjener.
Herman Wolffrath, Adelsmand fra Stralsund.
Vilhelm Kruckow med Tjener.
Artilleri - Oberst Christopher Kuna.
Baron Carl Oxenstierne.
Gustav Tungl.
Oberst Christopher v. Eltenau med 4 Tjenere.
Grev Gabriel Oxenstierne med Hofmester og Kammertjener.
Karen Gyldenstierne.
Oberstlieutenant Lütchen.
Lorenz Creutz, svensk Adelsmand fra Heidelberg.
Henrik v. Seyer.
Jørgen Krag.
Axel Jostow.
Grev Gustav Steenbock den yngre med Hovmester.
Brødrene v. Løvenschildt.
President i Stiftet Bremen Frederik Kley.
Carl og Axel Gyldenstierne fra Sverrig.
Oberst Hagedorn.
Erdmann v. Podebusk.
Landdommer Gynther Moensen med Tjener.
Proviantforvalter Nicolai Berentsen fra Fredericia.
Anton de Bruin, svensk Factor.
Proviantforvalter Carstens fra Kronborg.
Roderickus, hollandsk Adelsmand.
Jægermester Holst fra Nordborg.
Ritmester v. Qualen.
Johan Ribbing med 2 Tjenere.
Svensk Secretair Andreas Wendtzell.
Hans Ernst v. Rothenstein.
Franz Albrecht v. Treleben med 2 Tjenere.
Oberst Fircks.
Oberst Jens Løwenklov.
Oberst Helmuth Pless.
v. Sternberg v. Hartenstein.
Frederik v. Geiberg.
Ernst Gustav v. Bützow.
Joachim Strop.
Schwanfelt.
Lindemand.
Capitain Hardevig.
Capitain Blanckheim.
Claus Wørrenhoff.
Johan Bøckelmann.
Christopher Gyldenstierne.
Hofjunker Edvard Lufft.
2 Grever v. Nickel.
Lieutenant Falckenberg.
Oberst Buchwald.

Gustav Ulfsparre.
Ludvig Mørner.
Jørgen Otto Steinhelm.
Werner Svendsen.
Gustav Adolph de la Gardie med 4 Tjenere.
Kammerherre Henrik Giøe.
v. Harenberg fra Brunsvig.
Oberstl. Berning.
Jens Krabbe.
Christopher Ernst Friis.
Joh. Otto v. Hinrichen fra Bremen.
Otto Joseph Korff.
Ernst Wedel fra Mecklenborg med 4 Tjenere.
Christian Bülow.
Carl Vegesack fra Stockholm.
Axel og Gabriel Bielckenstern.
Ritmester v. Stenbock.
Gustav Kruse med 2 Tjenere.
Capitain Johan Nerop.
Andreas Broberien, Secretair hos Dron. Christine og hans Broder Hans.
Christian Rothkirck.
Gabriel Rothleben.
David Germer.
Johan Marselius.
Geheimeraad Ermann.
Svensk Commissarius Christopher Schneider.
Generalmajor Gorgas med Secretair og 2 Tjenere.
Mr. Constantin Baron.
Lubinitschy (dansk Correspondent).
Grev Knud Holck.
v. Falkenberg.
Kammerjunker Hans Vilh. Reichel.
v. Hammerstein.
v. Reichau.
Heinrich v. Platen.
Strømfeldt.
Joh. Vilh. Stam.
Augustinus Kulewein.
Dandsemester Peter Jülitz.
Olaf Rammel.
Key Rantzau.
Ditlev Fries fra Oberlausitz.
Otterklou.
Claus Brockenhuus.
Otto Scheel.
Kammerherre Wedel.
Generalmajor Schultz.
Oberst Budde.
Capitain Budde.
Carolus Pauli Comediant.
Friedrich v. Schwelck.
Frederik Rewentlau.
Joh. Samuel Saltzmann.
Oberst Wittmack.
Capitain Brüggemann.
Overauditør Jacob Meyer.
Licentiat Mauritius fra Holsteen.
Cornet Zeilenberg.
Gustav Snolsky.
Gustav Bejer.
Major Mackandi.

I mange Aaringer havde Lekkerbidsken af Staden været udlejet til Jacob Timmermands Enke Dorrothea, derefter

til Sønnen Peter Jacobsen Timmermand. Men i 1682 besluttede Magistraten at sælge Gaarden og den Kongelige Bevilling i denne Anledning lyder saaledes:

»Chr. V etc. Wor Naade tilforn. Wiide maa j at Vi allern. hafver bevilgit, at j det Staden tilhørende Huus, med des tilbehør ved Amagertorf liggendes (Lekkerbidsken kaldet) maa selge oc afhende dog med saadanne Vilkor at det fremdeeles saasom det hidtil været hafver It ordinari Stads-værts- eller Gieste Huus forblifver, derefter i Eder allerunderdanigst hafver at rette, befallendes Eder Gud. Skrefvet paa Wort Slot Kiøbenhaffn d. 13 May Anno 1682.«

Aaret derefter resolverte Kongen:

»Wi Chr. V etc. G. A. V. at efftersom hos os allund. ansøges og begieres vor allern. Confirmation paa efterskrefne Bref, liudendes ord efter andet saaledes: Anno 1682 Løfverdagen d. 10 Junii, er af mig Underskrefne effter samtlig den veledle och velbiurdige Magistrats anordning och begiæring, Stadens grundmurede Vertshuus (Lekkerbidsken kaldet) beliggende paa Amagertorf, hvilket forn. grundmurede Vertshuus med ald dest rettighed og frihed udi Lengde og Breede oppe ock under, saasom det nu bebiugt, begreben, indhegnet och forefunden var, med een Jern Kachelofen, Indkiørrsel, Staldrom, Pompevand i Gaarden, Kielder under Huset, och ellers alt huiß Gaarden med Rette tilhør, item Jordefri Grund och Eiendom, ved lovlig Auction Soldt til den Erlig, Velagte og velfornemme Mand Peter Jacobsen Timmerman, Borger och Indvohner i dend Kongelig Residenzstad Kiøbenhafn, som den meest biudende for Tii Tusinde, femb hundrede een og Tredeve Slettedaler, Jeg siger 10531 Slettedaler, hver Daler til 64 ß danske bereignet, och samme Grundmurede Gaard och Eyendomb Er Soldt med Efterfølgende Conditioner: 1. Blef oplæst K. M. allernaad. Bref, at hvo der samme Huus kiøber eller beboer, skal holde derudi et forsvarligt Wertzhuus for dennem och deris Effterkommere, hvoraf hannem skal gifves en Copie under Stadens Seigl eftersom Originalen der af bliwer bevaret paa Raadstuen. 2. Hvo der kiøber eller beboer bemeldte Stads Vertshuus skal staa vnder Magistratens Inspection och Byens Jurisdiction, at der blifuer holt et forsvarligt Vertshuuß. 3. Hvo som kiøber eller beboer bemeldte Stads

Vertshuuß, haffver at lade sette Stadsvaaben udhuggen i Steen ofver Dørren med samme inscription: Kiøbenhaufns Stads-Vertshuuß Anno 1682. 4. Hvo som beboer samme Huus skal være fri for Byens Bestillinger som er at være Kiembner, ofverformynder, formynder undtagen for dennem som loven hannem tilholder, Kircheværge, fattiges forstander, Rodmester, Tingmand, sexten Mandstoug, Byens Commissioner, sampt ordinaire Indqvarteringer af Huset og Kielderen, dog huiß der blifver bygt noget Huus paa Siderne til Øster Gade och Kirkestrædet, til at bortleje, da skal saadanne Leyehuse ei væie fri for nogen Indqvartering. 5. Betallingen skal skee paa efterfølgende Maade, først skal indfries een Obligation paa 1500 Rixdaler in Specie hoes Hospitalet med Rente fra 11 Juni 82 och Resten betales efter Magistratens Anviisning udi danske Croner til bemeldte Stads Gields afbetaling, med Rente fra 11 Junii 1682. 6. De Skatter, som ere forfaldne til 11 Juni 82 af bemeldte Huuß betales Byen, menß effter bemeldte tid skal hand betale Skatterne, som Huuset kiøber. Dette jeg med Haand och Seigl bekreffter. Datum Kiøbenhaufn ut supra Carlos Rodriquez.

Da ville vi forskrefne Bref udi alle dets ord, clawsuler og punkter efftersom det her ofuen indført findes, allern. hafue confirmerit og stadfest, saa och hermed confirmere og stadfæste. Dog dersom forskrefne Peter Timmermand skulde nogen tid tilsinds vorde, enten formedelst alderdom och Svaghed, eller andre Aarsager, ei Vertshuuß at ville holde, skal det hannem for sin och Hustrues persohner allern. verre tilladt det at opgifue, huorimod de derudi ommeldte Friheder skal ophøre, indtil det igien af andre vorder beboet, som Vertshuuß, som forskrefuet staaer, forsvarligen holde ville, forbiudende alle och enhver herimod efftersom forskrefuet staaer, at hindre eller i nogen maade forfang at giøre, under vor Hyldest og Naade. Gifuet paa Vort Slot Kiøbenhaufn d. 17 februari Anno 1683.

Under Vort Zignet.

Christian.«

Lekkerbidskens Gaard strakte sig »fra Anna salig David Svartzis Huus af Øster i Vester til St. Nikolai Store Kirkestræde; dets Dybde eller Længde er 42 Alen 3½ qvarteer. Af Sønder i Nord langs Amagertorv til Østergade er dets Brede og Linie 27 Alen 2 Tom. Noch af Vester i Øster fra Amager-

torv ud til Østergade til Anna sal. Svartz's Husses Hjørnestolpe 51 Al. 1 T.« Gaarden blev solgt af Peter Timmermands Enke 1689 til Etatsraad Elias Hübsch, tilhørte 1701 Kiøbmand Jørgen Struckmand og senere Borgemester Michael Grøn; dennes Enke solgte den til Regimentsqvarteermester Wilhelm v. Asperen og derefter besades den af Major Cæsar August v. Wilster. Endnu engang havde denne Gaard huset en fornem Gjæst, idet Hertugen af Plöen, der var kommen til Staden i Anledning af den oldenborgske Kongestammes Jubelfest, i October 1749 logerede hos Enke Borgermesterinde Grøn; thi den Skik vedblev endnu nogen Tid, at høje Herskaber i overordentlige Tilfælde indqvarteredes hos dem, der havde gode Leiligheder; — paa samme Tid boede Hertugen af Sønderborg hos General Numsen og Hertugen af Glücksborg hos Hofapotheker Gottfried Becker. — Gaarden afbrændte i den store Ildebrand 1795, og vi have til dens Erindring vedføjet en Afbildning af dens Udseende.

Det næste Hôtel i Rangen var Prindsen af Danmark paa Østergade hos Henrik Dyer. Her logerede i 1668 Hertug Carl Gustav af Mecklenborg. Derefter synes Den sorte Rytter ved Nybørs hos Christen Jacobsen at have været stærkt besøgt af velhavende Reisende. Desuden nævnes paa denne Tid Den hvide Svane ved Stranden; Fortun ved Stranden; den gamle Prinds i store Færgestræde hos Claus Michelsen; Havfruen var især besøgt af svenske Cavalerer; Tre Kroner paa Østergade; Den forgyldte Hiort; Druen i Færgestræde, hvor mange hollandske Skippere toge ind; Wapen von Hamburg; Wapen van Holland; Krandsen paa Christianshavn; den forgyldte Falk; det Stralsundske Herberge; Vognmandsherberget i Springgade. Alle disse nævnes i 1662. I de følgende Aar forekomme 1665 Frankfurt am Main i Høibrostræde; Skibet ved Christianshavns Bro; Heidelberger Viinfad i Skindergade, hvor den franske Generalmajor La Coutehr med 3 Tjenere, der kom fra Dantzig, tog ind. 1666 Engelen i Pilestræde; Det forgyldte Anker; Den hvide Rytter ved Børsen, der i de følgende Aar meer og meer besøgtes; Stadt Lybek bag Børsen; Odense, hvor en af Fyrsten af Moldaus Følge Nicolaus Spatarius logerede; Den sorte Morian ved Stran-

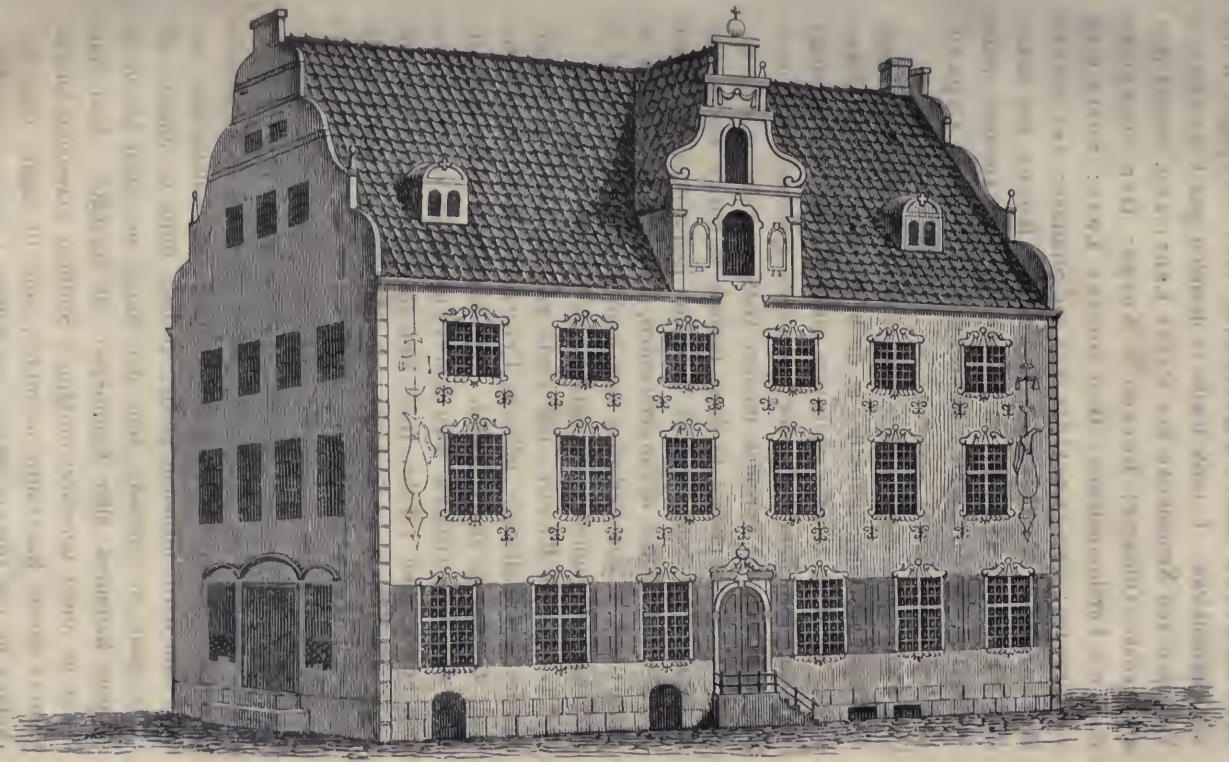

Store Lekkerbidsken, Staden Kiøbenhavns Gjæstehuus.

den. 1667 nævnes Elephanten ligefor Holmens Kirke, hvor Preben Brahe boede; Amsterdam; Det forgyldte Kors ved Nikolaikirke. I 1668 træffe vi desuden paa Flensborgs Vaaben ved Nicolaikirke hos Peter Lauritzen, besøgt især af svenske Officerer; Bergen i Norge; Den forgyldte Biørn i Larsbiørnstræde; Den norske Løve; Sorte Ørn ved Stranden; den forgyldte Sol ved Stranden; det lybske Herberge; Røde Hest paa Vestergade; Rosen ved Stranden, Prindsen af Oranien i Nyboder. 1669 kommer endnu hertil Den gyldne Ørn i Kirkestræde; Paris, og Capadocia ved runde Kirke.

Uagtet alle disse anførte store og smaa Hôteller kunde det dog undertiden indtræffe, at de bedre vare opfyldte af Reisende, og at de mindre gode vare altfor simple til at modtage de mange fornemme Folk, der undertiden gjæstede Kiøbenhavn. Saaledes indtraf i Perioden mellem 1648 og 1670 over 50 Gesandtskaber og mange af disse bestode af talrige Medlemmer og forbleve her længe. Ved saadanne Leiligheder tyede man til enkelte Personer af Borgerstanden, der vare i Besiddelse af store Gaarde, god Leilighed og havde Lyst og Fordeel af at herbergere Fremmede. Saadanne vare i denne Periode:

1. Mette Rhode, der ejede en stor Gaard i Høibrostræde, hvor allerede tidligere Franz Rhode modtog fremmede Gjæster af en vis Stand. Det store hollandske Gesandtskab, van Beuningen, van Amerongen og van Viersen med Følge, som i Febr. 1656 kom til Kiøbenhavn, logerede hos Mette Rhode og i denne Anledning skriver Frederik III. til Steen Hondorff og Jacob Rodsteen: »V. G. T. Vi »beder eder oc ville, at I med forderligste lader obne alle ge»macher oc Værelserne vdi Corfitz Ulfeldts gaard her vdi Byen, »som forsegled ere, til at lade dennem besee af de hollandske »Gesandter, siden haffuer i vdi en eller flere Kammerser, saa »vidt som dertil fornøden giøris, at lade fløtte oc indsette alt »huis gods oc boeskab som der findes oc siden Døren til »samme Kammers eller Kammerser att forsegle. Men huis »leder oc andet tapedseri omkring i Stuffuen saavelsom boerde »bencke Stoele Kackelofne oc andet, som til daglig brug be»høffuis oc der tilstede findes, det haffuer i rigtig at registrere »oc en fortegnelse derpaa wnder eders hendes til Mette Rode,

»saavidt som hun deraf begierer tilligemed nøglen dertil huset »oc de andre Kammerser, som icke af eder forsegled bliffuer »imod hindis Bewis att levere, saa at hun siden dertil tilbør»ligen kan suare, men huis af Skabet som forskrefuet staaer »oc bemeldte Mette Rode icke vil haffue, det haffuer i tillige »med det andet indtil paa videre anordning under forseiling at »hensette. Haffniæ 9 Mart. 1656.«

Med Rette kunde Ambassadeurerne derfor melde hjem, »at de vare blevne førte til et Logement, der var meubleret med kongeligt Boskab«. Der var givet Ordre til Jægermesteren om at forskaffe til de hollandske Gesandters Tractement 2 Stykker stort Vildt, 2 Daadyr og 2 Raadyr, og i det Hele behandledes de med overordentlig Forekommenhed og bleve herligen trakterede.

Hertugen af Vürtemberg boede her 1666, den polske Gesandt Pardemanski 1667, og samme Aar de hessiske Afsendinge; i 1669 førtes den engelske Ambassadeur Greven af Carlisle til Rhodes Gaard. Han kom tilsøes fra Lybek og blev afhentet af Statholder Ahlefeldt i en Gallei. Fra Toldboden førtes han i Kronprindsens Vogn med 6 Heste for og fulgt af Schacks, Gyldenløves, Gabels og Klingenbergs Karosser under Salut til sit Logis. Statholderen i Holsteen Frederik v. Ahlefeldt boede samme Aar hos Mette Rhode.

2. Johan Heideman og Kone Veronica Elisabeth ejede paa Slotsholmen*) en stor og velindrettet Gaard, hvor i 1666 den lyneborgske Afsending Franz Ernst v. Platov boede med en Junker og 3 Tjenere fra 10 April til 8 Maj; hans Fortæring kostede 354 Rdlr.; fra 6 til 14 August ligeledes den chursachsiske Kammerherre v. Miltitz; fra 25 Aug. til 3 November Baron Christian August v. Friesen med Hofmester; Dagen blev beregnet til 2 Rdlr. for Kosten; 81 Potter Rhinskviin a 14 Lybsk Skilling udgjorde 23 Rdlr., og Logis, Senge, Ildebrand og Lys 18 Rdlr.

Om Efteraaret kom Hr. v. Miltitz igjen med Tjener og fortærede fra 9—12 Spt. 24 Potter Kirsebærviin a 2 ℔, 12

*) Paa den vestre Side af Slotsholmen stod en heel Deel anseelige Gaarde, der senere kiøbtes og nedbrødes, da Slottet og dertil hørende Bygninger udvidedes og forøgedes.

Potter Rhinskviin a 14 Lybsksk. og 2 Potter Franskviin foruden Maden.

Den lyneborgske Kammerjunker Simon de la Chevalerie boede her fra 2 til 20 Oct., og fra 15 Nov. til 27 Dec. den lyneborgske Gesandt Werner Herman v. Spørck. For Maden betalte han 1 Rdlr. daglig, ligesom og for en Lieutenant Brockhusen, der ledsagede ham; for sine 2 Tjenere 2 Slettedal. daglig. Af Drikkevarer er anført 295 Potter Rhinskviin og 208 Potter fremmed Øl; desuden Konfekt, Æbler og Nødder.

1667 boede den lyneborgske Gesandt Franz Ernst v. Platov atter her fra 13 Febr. til 8 Maj med en Junker og en Tjener, gav Selskaber, og fortærede 482 Potter Rhinskviin, saa at Regningen til Hoffet udgjorde 633 Rdlr. 5 ℔ 4 ß. — Kammerherre Kai v. Rumohr logerede hos Heidemanns fra 16 til 31 Juli s. A., og 1671 ankom 2 Hertuger af Vürtemberg d. 16 Nov. under Navn af Baroner af Hellenstein og toge ind her.

3. Carl van Mander, der besad en stor Gaard paa Østergade med 3 Vaaninger og Udkjørsel til nuværende lille Kongensgade. Han var egentlig Maler, var født i Delft i Holland, hvor hans Fader havde en stor Fabrik til at væve Tapeter; han havde leveret mange Arbeider til Frederiksborg Slot. Efter Faderens Død var han som ungt Menneske kommen med sin Moder til Kiøbenhavn for at indkassere de Penge, der endnu skyldtes Boet, og forblev da her, hvor han uddannede sig til en berømt Kunstner, blev Kongelig Hofmaler og malede en meget stor Mængde Portraiter. Moderen Cornelia Roswyke havde ofte Leverancer til den Kongl. Hofholdning af Sager, som hun maaskee skaffede fra Holland, saasom Flesk, Vox, Sæbe, Sødmælksoste, og der findes endnu Regninger fra 1644, der først bleve betalte 1657. van Manders Gaard var et af de Steder, hvor notable Reisende toge ind, eller anviistes Beboelse paa Hoffets Regning, men desforuden seer man af de faa Kilder, som ere os levnede, at han imodtog Folk af meget forskjellig Qvalitet. I 1656 da den hollandske Admiral Opdam var i Kiøbenhavn, logerede han hos v. Mander, og 1660, da den svenske Resident Duvall var ankommen, boede han sammesteds.

I et Brev af 23 Febr. 1661 fra Helsingør yttrer Duvall, at van Mander var bleven utilbøielig til for Fremtiden at tage imod Gjæster, og det er troeligt at han har havt Ubehageligheder for at have logeret en Svensk, da Gemytterne endnu vare saa ophidsede mod denne Nation. Desuagtet see vi at Duvall i Maj boede hos van Mander og forblev der hele Sommeren. I 1663 logerede en Franskmand Mr. Pierre Dansée med Tjener hos v. Mander i hans Baghuus og 1664 boede 6 af den franske Ambassadeur Terlons Suite hos ham; ligeledes 1665 en Korporal v. Stey, en Skipper Hans Brand og en Hr. Michael Clavier, ligesom s. A. i Maj den hollandske Resident Le Maire. Tidligere allerede var den franske Ambassadeur Terlon flyttet ind til ham og den 3 Maj kom den hollandske Ambassadeur v. Amerongen til Staden og tog ind til van Mander, hvor ogsaa i Juli Franskmændene Mrs. Hector og Liepres logerede. — I det følgende Aar lod den hollandske Resident i Anledning af den hollandske Flaades Sejer over Englænderne (11—14 Juni) d. 27 Juni foranstalte en Fest ved at lade antænde en Mængde Beegkrandse og affyre en Deel smaa Kanoner; han trakterede en Deel af de Kongl. Betjente og lod Viin og Øl uddele blandt Folk. Af Logerende hos v. Mander i dette Aar nævnes endvidere Marcus Frost, en Borger fra Helsingør, og svensk Secretair Johan Iderkarli. — Den 13de Sept. s. A. om Aftenen drog den chursachsiske Ambassadeurs Suite, 16 Herrer og 10 Tjenere ind til v. Manders, nemlig Licentiat Hoffmann med 2 Tjenere, Dr. Bussius med en Tjener, Hr. Chemnitius med Tjener, Grev Kinskis Hofmester med Tjener, en Apotheker med Tjener, Hofpræsten Dr. Weller med Tjener, Hr. Borchardt med Tjener, Hr. Becker med Tjener, Hr. Furman, Hr. Axen, Hr. v. Friesens Secretair med Tjener, Hr. Sulzberger, Hr. Augustinus Müller, Hr. Landsberger, Hr. Lange, Hr. Kitzkatz, Hofmester hos v. Friesen; de forbleve der til d. 31 Oct. og den akkorderede Betaling var daglig 5 ℔ for en Herre og 2 ℔ for en Tjener. Den 31 Oct. afreiste Hofmesteren, Hr. Weller, Hr. Becker, Sulzberger, Lange, Chemnitius samt 4 Tjenere; Hr. Chemnitius kom tilbage med sin Tjener d. 10 Nov. og forblev tilligemed de Tilbageblevne indtil d. 19de, da de Alle afreiste. Af Drikkevarer blev under

deres Ophold fortæret 2 Tønder Rümmeldruß og 2 Tønder Rostocker Øl a 5 Rdlr.; 16 Potter Spanskviin; Rhinskviin; 2½ Pot »Fruntiniack« a 3 ℔. For extraordinaire Gjæster betaltes 158 Rdlr. 1 ℔ 8 ß; for 18 Favne Brænde forbrugte i 6 Værelser i 9 Uger a 2 Rdlr. = 36 Rdlr.; for Sukker til varm Viin og Koldskaal 6 Rdlr. 4 ℔ 8 ß; for 88 Stykker ituslagne Glas og Bouteiller 11 Rdlr., og til en af Tjenernes Begravelse 30 Rdlr., hvilket tilsammen udgjorde paa Kongens Regning 1312 Rdlr. 1 ℔ 8 ß. -- I 1667 d. 4 Juli gav Amerongen en stor Fest i Anledning af Hollændernes Tog opad Themsen; nogle hundrede Beegkrandse bleve antændte paa nuværende Kongens Nytorv og Raketter gik op. I Ambassadeurens Bolig vajede Generalstaternes store Flag, under hvilket hang over hundrede store Lygter med brændende Lys i. Ud af Vinduerne hang mindre hollandske Flag. Paa Torvet blev fyret med 9 Kanoner og derefter saluterede Flaaden. Foran hans Huus bleve nogle Fade med Viin givne til Priis. I Januar s. A. havde den hollandske Resident fra Stockholm Nicolaus Heinsius logeret fra 12te til 19de hos van Mander; i Febr. boede 2 Reisende Morten Dørfer og Philip Mann og om Sommeren Ulrich Schnell fra Holsteen sammesteds. Den 2 Sept. Kl. 8 om Aftenen havde Amerongen ladet antænde Beegkrandse i Anledning af Freden, og d. 4de gik han og den franske Ambassadeur Terlon ombord for at reise hjem. Ved denne Leilighed blev her i Staden et stort Opløb, idet en Soldat, som havde havt Vagt udenfor deres Logis, kom med en Vogn fuld af Bagage til Toldboden. Da Tøjet var aflæsset, begjærede Vognmandskudsken sin Betaling, hvortil Soldaten svarede at den kunde han faae inde i Byen. Kudsken, ei tilfreds dermed, vilde beholde en Kuffert i Pant og kjøre bort med den. Soldaten slog ham derfor, og Sergeanten paa Toldbodvagten, der ei kunde lide dette, tiltalte Soldaten haardt; da denne svarede ham paa en upassende Maade, tildeelte Sergeanten ham nogle Fugtel. Nogle Franskmænd toge nu Soldatens Parti og bankede først Vogmandskarlen, og da Vagten vilde adskille dem, satte de sig tilligemed Soldaten til Modværge; og dersom ikke Captainen paa Skibet Spes havde sendt nogle Skibsfolk i Land til Vagtens Understøttelse, vilde den være bleven overvældet af de Franske. Sergeantens Klæder vare paa flere Steder gjennem-

stukne og han selv saaret i Ansigtet. Den følgende Dag lod Oberst Rosenkranz Soldaten arrestere, men da han førtes gjennem Høibrostræde, kom Terlon's Folk løbende efter Vagten, befriede Soldaten og førte ham tilbage til Ambassadeurens Logis.

I 1668 finde vi en Capitainlieutenant Lorenz Mitteltho n, der var kommen fra Lybek, logerende hos v. Mander. 1669 ventede man Greven af Essex som Ambassadeur her til Staden og der blev hos Carl v. Mander blandt Andet indrettet en Forhøining, paa hvilken Ambassadeurens Stol skulde staae naar han sad tilbords; hvilket udførtes af Hofsnedker Balck. Essex's Hofmester døde her, og da Kongen erfarede at han havde været Major, befalede han, at hans Liig skulde bæres af Underofficerer og at Garnisonens Officerer skulde følge ham til Jorden. I Juni 1670 ankom atter en hollandsk Ambassadeur de Wit for at lykønske Kong Christian V til hans Thronbestigelse; denne boede hos v. Mander, hvor en Dag en stor Strid opstod og flere Kongl. Betjente bleve arresterede, uden at man finder optegnet hvori Sagen egentlig bestod.

Det synes at have været v. Manders Hustrues Marias Departement at herbergere Folk, thi hun har qvitteret for Regningerne, skjøndt Manden var i Live. Han ejede ogsaa et grundmuret Huus ved Stranden, samt en Gaard og 5 smaa Vaaninger i nuværende store Kongensgade.

Da han var en saa talentfuld Mand, der besad en for den Tid mærkelig Samling af Bøger og Sjeldenheder og bliver ofte omtalt, uden at man endnu besidder nogen Levnetsbeskrivelse af ham, være det os tilladt her at benytte Leiligheden til at give et Par Bidrag til hans Families Historie her i Landet. Hans Søster var gift med Maleren Abraham Wuchter; ved sin Død 1672 synes han at have efterladt flere Børn. Der omtales saaledes en Johan van Mander, der i April 1674 ægtede Christine Lüders; en Maria Constantia van Mander havde været gift med en Bernt van Halberstadt, men var allerede 1661 Enke. Hun havde Kroen i Frederiksborg; en Adam v. Mander kaldes 1669 Byfoged; endelig den bekjendte Instrumentmager Carl van Mander, som var gift med Elisabeth Rømer. Han ejede en stor Gaard paa Hjørnet af Ny Kongensgade og Frederiksholms Kanal, hvortil han kjøbte Plad-

sen af Kongen og fik Skiøde d. 3 Febr. 1666 paa Grunden, der var 48 Alen mod Kanalen, 100 Alen mod Nykongensgade og 96 Alen bagtil. Af yngre Personer forekommer Maria Elisabeth, Carl og Ellen van Mander som Faddere ved Aar 1706.

4. Den saakaldte »franske Kok« Crequi, der boede ved Stranden, var ogsaa en af dem, der havde gode Logementer i denne Periode, og hvo der vilde spise godt eller traktere sine Venner, kunde hos ham blive tilfredsstillet. Mange Franskmænd og Italienere logerede hos ham, blandt hvilke vi ville nævne Jean Tot, Devoderot, Dirna, de Bees, Jan Major, Skibskaptain Tuteè, Dubrell, Francois Tambord, Augustin og Bernard Olosi, César, Dronningens Hofskræder Rammé, Adelsmændene Jacopo Marucelli og Dominico Martelli fra Florents*), fransk Major Maison; men ogsaa Folk af andre Nationer, som Peter Brun, Alexander Bort, Peter Rantzau, Ditlev v. Buchwald, Baron v. Friesen og Grev Sparre.

Sidstnævnte havde her d. 8 Juli 1666 indbudt adskillige fornemme Personer, men under Maaltidet opstod en heftig Strid mellem Overskjænk Winterfeldt og Generalmajor Schultz, saa at de brugte Næverne, og det vilde havt farlige Følger, dersom ikke Generalmajor Ahlefeldt og Krigsraad Tscherning havde lagt sig derimellem. Imidlertid gjorde Sagen stor Opsigt.

5. Karen Haagensen, Enke efter Thomas Jensen Daabelsteen. Hun ejede et Huus paa Amagertorv, med tvende Vaaninger til Helliggeiststræde og modtog Reisende, som Holger Bille, Niels Parsberg, Capitain Elias Grøn og mangfoldige Andre. Her boede en Tid lang en Adelsmand fra Lolland: Otto Josva v. Korff til Nørregaard, der havde en Sag for Høiesteret, der gjorde stor Opsigt. Efter at han nemlig i 10 Aar havde været gift med Magdalena Sybilla v. Pappenheim og havt 7 Børn med hende, faldt han paa at anklage hende for Utroskab, Tyverie og attenteret Mord. Hendes Broder Christian v. Pappenheim tog sig af hende og Korff blev dømt til Deportation til Vestindien. Fra 19 Aug. 1671

---

*) Ved Kgl. Skrivelse til Eiler Holck af 17 Juni 1669 fik de Tilladelse til at beseeKronborg.

blev han i benævnte Bopæl bevogtet af en Korporal og 2 Musketerer indtil d. 19 October, da Skibet afgik.

6. Thor Andersen, en Seilmager ved Stranden, bekjendt under Navnet Thor Seilleger, og ligeledes Jens Bomslutter, der ogsaa havde en Bolig ved Stranden, modtoge en meget stor Mængde Reisende af ringere Stand; hos Statius Ludevig i Viingaardstræde boede især Officerer. Efter at Corfitz Ulfeldts Huus var bleven confiskeret, brugtes det undertiden til at logere Folk, som holdtes frit, saasom den russiske Gesandt, som i September 1656 var her, og den store Ambassade, der i November 1662 kom fra Rusland. 1664 blev Gaarden nedbrudt.

For Landmænd var der sørget i den i Springgade liggende Avlsgaard, hvor Staden ved Aar 1656 havde ladet bygge en stor ny Stald til 54 Heste; de nærmeste Naboer havde ogsaa store Stalde. I Aaret 1685 befalede Christian V at der udenfor Nørre-, Vester- og Øster-Port skulde opføres Gjæstgivergaarde med Logis og store Stalde af Bindingsværk efter et Mønster, hvoraf der findes Tegning i Raadstuearkivet. I hver er der Stalde til 46 Heste.

Tillæg.

Det omtalte store hollandske Gesandtskab, der i 1656 logerede hos Mette Rhode, blev ved dets Ankomst d. 4. Febr. beværtet, og ved denne Leilighed forbrugtes ved Gesandternes eget Taffel 24 Pd. Confect, fordeelt i 24 Skaaler; ved Adelsmændenes Bord 15 Pd. Confect i 20 Skaale, 3 Pd. Sukker til Viin; 4 Lod Røgelsepulver brugtes til Værelserne. Den følgende Dag var atter stort Taffel og der forbrugtes til Middag 24 Pd. Confect i 24 Skaale og til Aften samme Qvantum ved Gesandternes Bord. Ved Adelsmændenes til Middag 15 Pd. Confect og til Aften ligeledes 15 Pd.; 12 Pd. Sukker til Viin og Koldskaal, 4 Lod Muskat, 4 Lod Kaneel, 4 Lod Kardemomme. Til Gemakkerne 4 Lod Røgelsepulver. Den 6. Febr. var atter Taffel, ved hvilket forbrugtes det samme Qvantum som forrige Dag, den 7. brugtes samme Qvantum om Middagen, men om Aftenen 36 Pd. Confect i 36 Skaale.

Vi have i det Foregaaende fortalt, at Ulfeldts Gaard, efter hans Gods's Confiskation, undertiden brugtes til Bolig for fremmede Gesandter og at den store russiske Ambassade i Aaret 1662 her anvistes Bopæl. Dette var et af de største Gesandtskaber, der nogensinde var sendt til det danske Hof, thi det bestod af 95 Personer. Man vilde dengang vide, at Hensigten med dets Komme var at gjøre Forslag om en Forbindelse mellem Czarens Søn og en af de Kongl. danske Prindsesser, men tillige bragte det Underretning om, at Storfyrsten af Moskou vilde overlade Kongen af Danmark 5000 Centner Rug, hvorom Henr. Bielke og Joh. Christopher v.

Körbitz bleve beordrede at underhandle med Gesandterne med Hensyn til Prisen og Transporten[1]). Gesandtskabet holdt sit Indtog i Kiøbenhavn d. 19. (29.) November under Ledsagelse af en Mængde Karether og bragtes til Ulfeldts forrige Gaard. Der boede dengang Mette Rhode, som vi før have omtalt, Morten Pletii Enke, der senere ægtede Jacob de Popeliere. Med hende var sluttet en Contract under 5. Nov. 1662 om at bespise Gesandterne samt medhavende Folk, fra den højeste til den laveste, samt levere hvad de behøvede af Øl, dansk Brændeviin, Ildebrand, Lys, Øl mellem Maaltiderne og Sengeklæder, for 6 Rigsdaler om Ugen, og for hver Gjest 2 Mark for Maaltidet. De fornemste af Gesandtskabet vare Gregorius Borissinitz, Bogdan Iwannowitz, Abraham Natzewitz og Theodor Athannaseydes. Den 1ste Dec. førtes Gesandterne til Audients paa Kiøbenhavns Slot, ledsagede af 16 Karether; Borgerskabet stod under Stadshauptmand Thuresens Befaling opstilt i to Rækker fra Gesandternes Logi til henimod Slottet, for at holde Passagen aaben, og de medbragte Foræringer, blandt hvilke vare kosbart Peltsværk og flere levende Dyr[2]), bleve af 150 Personer af den Kongelige Garde baarne og førte foran dem. — Gesandtskabet forblev her til d. 9. April 1663. Vi ville anføre en Prøve af Mette Rhodes Regning og de af hende specificerede Summer, der udvise, at dette Gesandtskab kostede Kongen den dengang meget betydelige Sum af 13772 Rigsdaler.

---

[1]) 1847 sendtes en en flûte udrustet Fregat til Riga for at hente Meel.

[2]) En af de medbragte Kameler fødte i April 1663 et Føl. Kongens Menagerie paa det nuværende Frederiksberg havde ved Gesandternes Gaver af vilde Dyr erholdt en smuk Tilvæxt. Der indførtes senere et Reglement for Dyrenes Forpleining og der holdtes en Dyrvogter. Denne, hvis Navn i 1671 var Matthias Lauritsen, havde at requirere det fornødne Kiød hos Hofslagter Niels Olufsen. Til tvende Løver var der tilstaaet et Lispund fersk Oxekiød til hver. En ung Løvinde ankom d. 20 Sept. 1671, den store Løve døde 13. Oct. Leoparden fik daglig 6 Pd. Kiød, 2 Tigre hver 4 Pd. og en Lux 4 Pd. Fra 29. Januar 1671 til 26. Apr., da Leoparden døde, leveredes ugentlig 21 Lispund 14 Pd.; fra 26. Apr. til 29. Sept ugentlig 19 Lispund; fra 20 Septbr. til 13. Oct. ugentlig 23 Lispd. 10 Pd.; endelig fra 13. Oct. til 1. Januar 1672 ugentlig 16 Lispd. 10 Pd., som udgjør 943 Lispd. 12 Pd. à 2 Sk. = 314 Rdl. 3 Mrk 8 Sk. Fra 1ste Januar 1672 til 3. Nov. er ugentlig leveret 16 Lispd. 10 Pd. à 3 Mrk. pr. Lispd. hvilket er for 729⅛ Lispd 364 Rdlr. 3 Mrk. 6 Sk.

	•Anno 1662 den 20. Nouember dl Rydsche Ambassedørs paa Hans Kongl. Mayst. allernaadigste Order til mig Indloseret och om Aftenen begyndt at Spissis, er udi deris Schuitte sterck 95 Perssoner, for huer persson Effter Contracten Om wgen Sex Rixdaller, ehr ordinary	570 Rd.	• ß.	• β
	Och dertill tuende Cansely Herremend med deres tuende Tienere	24 —	• —	• —
	Jachob Schrøder	6 —	• —	• —
	To foder Marshalch	12 —	• —	• —
	Viinskencken med Sin Tiener	12 —	• —	• —
d. 21 Nov.	til Hestene ock Dyrene et Less Hoe . .	• —	4 —	• —
	En tonde Haffre a 7½ ß Tou skepper Salt a 3 ß	2 —	1 —	8 —
	Et Rugbrød	• —	1 —	8 —
d. 22. ds.	3 Gester a 2 ß Effter Contracten . . .	1 —	• —	• —
	Et less strøelse 3 ß 8 β Et less Høe 4 ß	1 —	1 —	8 —
	En tønde Haffre 7½ ß Et Rugbrød 1 ß 8 β	1 —	3 —	• —
d. 23. ds.	En tønde Haffre 7½ ß Et Rugbrød 1 ß 8 β	1 —	3 —	• —
d. 24. ds.	4 Gester a 2 ß	1 —	2 —	• —
	En tonde Haffre 7½ ß et Rugbrød 1 ß 8 β	1 —	3 —	• —
d 25. ds.	Hans Exelens Gregorius Borissinitz bekom En top Socker vog 4½ ℔ a 24 β . .	1 —	• —	6 —
	Ebbeler for 1½ ß	• —	1 —	8 —
	Hans Exelens Bogdan Iwannowitz Ebbeler for 1½ ß	• —	1 —	8 —
	En tønde Haffre 7½ ß Et Rugbrød 1½ ß	1 —	3 —	• —
	Eet ℔ Toback 2 Rixd., 2 Dossin Tobakspiber a 8 Sk.	2 —	1 —	• —
d. 26. ds.	En Gest	• —	2 —	• —
	Hans Exelens Gregori Borissinitz Et ℔ Suedtsker a 6 β, ½ ℔ bruneller a 2 ß 8 β	• —	4 —	2 —
	Ebbeler for 1½ ß	• —	1 —	8 —
	Hans Exelens Bogdan Iwannowitz Ebbeler for	• —	1 —	8 —
	Et ℔ Suedsker 6 β, 1½ ℔ bruneller 2 ß 8 β	• —	4 —	2 —
	Et less Hoe for 4 ß, Nøder for 8 β .	• —	4 —	8 —
	En tønde Haffre 7½ ß; Et Rugbrød 1 ß 8 β	1 —	3 —	• —
d. 27. ds.	Hans Exelens Gregori Borisinitz Ebbeler for 1 ß 8 β, Nøder 6 β	• —	1 —	14 —
	Et ℔ figen 12 β, 1½ ℔ bruneller a 2½ ß	• —	4 —	8 —
	Et ℔ Rosiner 12 β, 2 Sitroner a 3 β .	• —	1 —	2 —
	½ ℔ Socker beskøyt a 3 ß	• —	1 —	8 —
	hans Exelens Bogdan Iwannowitz Ebbeler for 1½ ß, Nøder for 6 β	• —	1 —	14 —
	1½ ℔ Bruneller a 2 ß 8 β	• —	1 —	4 —
	Lateris	646 Rd.	5 ß.	12 β

	Transp.	646 Rd.	5 ß.	12 β
d. 27. ds.	1 ℔ Rosiner 12 β	» —	» —	12 —
	½ ℔ Socker beskøyt 1½ ß, Et ℔ Mandell 24 β	» —	3 —	» —
	Hans Exelens Abraham von Natzewitz Ebbeler for 1 ß, Nødder for 6 β . .	» —	1 —	6 —
	Et ℔ Figen for 12 β	» —	» —	12 —
	En tønde Haffre for 7½ ß, Et Rugbrød 1½ ß	1 —	3 —	» —
	Fiske til Fuglene i 6 Dage a 1 ß . .	1 —	» —	» —
	4 Høns til Maarene og Hermelinerne a 14 β	» —	3 —	8 —
	1 ℔ Tobak En Rd., 2 Dossin Piber a 8 β	1 —	1 —	» —
		652 Rd.	1 ß.	2 β
Fra d. 27. Nov.	til 4. Dec. om Middagen	653 —	3 -	4 —
— d. 4. Dec.	til den 11. —	652 —	4 —	7 —
— d. 11. —	til den 18. —	646 —	» —	10 —
— d. 18. —	til den 25. —	643 —	2 —	6 —
— d. 25. —	til den 1. Januar 1663	659 —	» —	12 —
— d. 1. Januar	til den 8. — —	673 —	» —	14 —
— d. 8 Januar	til den 15. — —	657 —	2 —	6 —
— d. 15. —	— d. 22. — —	658 —	2 —	6 —
— d. 22 —	— d. 29. —	657 —	5 —	14 —
		6554 Rd.	» ß.	1 β.
Herforuden haffver hans Exelens Bogdan Iwannowitz antaget en tiener som er bleffuen Spissit fra d. 18. Dec. 1662 og til den 29. Januar 1663 er 6 Uger a 6 Rix.		36 —	» —	» —
Hans Exelens Gregori Borissinitz haffver ocksaa antaget en Berider Som ehr Spisset fra d. 15. Januar till den 29de er 2 Uger a 6 Rixdaler		12 —	» —	» —
		6602 Rd.	» ß	1 β
fra d 29. Januari	til den 5te februari stegen til .	7280 —	4 —	5 —
fra d 5. februari	til d. 12de —	7918 —	2 —	4 —
fra d. 12 —	til d. 19de —	8601 —	4 —	13 —
— d. 19. —	— d. 26de —	9263 —	» —	1 —
— d. 26. febr.	til d. 5. Martii	9928 —	4 —	5 —
— d. 5. Martii	til d. 12de —	10590 —	» —	13 —
— d. 12. —	til d. 19de —	11255 —	4 —	9 —
— d. 19. —	— d. 26de —	11900 —	» —	7 —
— d. 26. Martii	til d. 2. April	12550 —	2 —	13 —
— d. 2. April	til d. 9de —	13458 —	5 —	2 —
Iberegnet for 75 faufne Veed a 14 ß som Russerne den tid offver die halfuer Woren her haffuer Extra forbrent i deres Badstue til at baade		175 —	» —	» —
Noch for huis Gesanterne och deres Folch mig haffver af Hendet och med sig borttagen foruden det de hellers haffuer forderffuet och forkommen af Schylderier, Linnen Kleder och Andet som icke nu Kan angiffues: 2 sulff Skeer		4 —	» —	» —
	Lateris	13637 Rd.	5 ß.	2 β

Transport	13637 Rd.	5 ß	2 β
2 sulff vergult Beger paa 35 Lod a 4 ß lodet . .	23 —	2 —	• —
2 Doser och 1 fad som haffuer weiget 106 ℔ til 24 β	26 —	3 —	• —
2 Dossin ock 3 tallerchen effter Vegten 27 ℔ .	6 —	4 —	8 —
1 Skilderi paa en Koberplade med en ebenholt Ramme	20 —	• —	• —
3 andere Skilderier stucket til 6 Rdlr. noch 2 skilderier fra hans Exelens Abraham von Natzewitzes Kammer	24 —	• —	• —
1 stoer Speil med en ebenholz Ramme, som er bortkommen fra hans Exell. Gregori Borissinitz kammer	16 —	• —	• —
9 høje stole a 7 ß hvoraf Russerne fick 3 med sig og af die andre haffuer de furstskaaren Leret deris støffuel med at flicke ock derefter treet slet forbrent, er tilsammen	10 —	3 —	• —
Nock 25 Steen Confect-skaaler stucket til 28 β . .	8 —	• —	• —
	13772 Rd.	5 ß	10 β

Mette Rhode.

Fra d. 3. Juni til d. 6. Juni 1670 blev i Carl van Manders Huus paa Tractement for den hollandske Ambassadeur de Wit, hans Excellences Frue og hendes Jomfruer, den hollandske Resident Jochum Jørgensen, Oberstlieutenant Ceremoniemester Speckhahn, Ambassadeurens Kavalerer saa og Hofjunkerne og andre Officerer, samt Kammertienere, Trompetere Kudske og anden medhavende Suite, ligeledes for Hans Kongl. Majestæts forordnede Marskalk Gjøe, Jørgen Urne, Christen Lindenov, Hr. Kruse, Hr. Roderigo, Hr. N. Alten, samt Fodermarskalk, Viinskjænk, Kiøkkenskriver, Kokken, Sølvpoppen, Sukkerbageren med deres Folk, Pager, Laquaier, Drabanter, Officerer, Soldater og adskjelige andre, som opvartede ved Tractementet sammesteds, forbrugt:

Rhinskviin 6½ Ahm. 4 Støpf., Franskviin 10 Oxhoved. 10 Støpf., Sect 1 Anker, Viineddike 14 Støpf., Rostocker Øl 12 Støpf., Rummeldøeß 3 Tønder, Zerbsterøl 2 Fade 20 Støpf, Danziger Øl 3 Fade.

PLEASE DO NOT REMOVE
CARDS OR SLIPS FROM THIS POCKET

UNIVERSITY OF TORONTO LIBRARY

TX
910
D3B87
1872
c.1
BMED

006500711052